

М. Р. Ковальський,
к. держ. упр., Центрально-Західне міжрегіональне управління Міністерства юстиції
(м. Хмельницький), заступник начальника, м. Житомир
ORCID ID: 0000-0002-3273-7985

DOI: 10.32702/2306-6814.2021.18.85

ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНИМ РОЗВИТКОМ

M. Kovalskyi,
PhD in Public Administration, Central-Western Interregional Department
of the Ministry of Justice (Khmelnyskyi), Deputy Head, Zhytomyr

THEORETICAL APPROACHES TO PUBLIC MANAGEMENT OF TERRITORIAL DEVELOPMENT

Визначено, що економічна політика держави завжди містить територіальний аспект, що враховує географічні, національні та економічні особливості кожної наділеною адміністративними та економічними правами території. Так звана регіональна асиметрія в значній мірі спричинена базових соціально-економічних і географічних умов. Це стимулює місцеву ініціативу, дозволяючи і заохочуючи використання випадкових переваг. Облік цієї обставини змушує досліджувати територіальний розвиток як феномен, що залежить від узгодженості рішень і дій державної та регіональної влади. Зазначено, що соціальна орієнтація управління територією змушує стимулювати господарський розвиток, націлене на стратегічні, а не на поточні цілі. Зростання, що досягається без урахування вимог збалансованого розвитку, ініціює деградацію взаємопов'язаних компонентів регіональних систем, в подальшому ускладнюючи розширене відтворення. Територіальний розвиток у своїх універсалах і логіці не відрізняється від інших складних суспільних процесів, воно ймовірно і циклічно, схильне періодичним підйомів і спадів і вбудовано в загальні процеси розвитку ринку, що наочно проявляється в умовах інформаційної та фінансової глобалізації. Єдність стратегічних цілей дозволяє органам державної влади та господарюючих суб'єктів будувати і до взаємної користі реалізовувати самостійну тактику поточної діяльності. У зв'язку з цим представляється мало обгрунтованим верховенство виключно економічних оцінок при виборі пріоритетів розвитку територій. Передусім остання обставина очевидно для територіальних органів управління, де завжди гостріше відчувають соціальні та побутові проблеми.

It is determined that the economic policy of the state always contains a territorial aspect that takes into account the geographical, national and economic characteristics of each endowed with administrative and economic rights. The so-called regional asymmetry is largely caused by basic socio-economic and geographical conditions. This stimulates local initiative by allowing and encouraging the use of random benefits. Taking into account this circumstance forces us to study territorial development as a phenomenon that depends on the consistency of decisions and actions

of state and regional authorities. It is noted that the social orientation of territory management forces to stimulate economic development aimed at strategic rather than current goals. Growth achieved without taking into account the requirements of balanced development initiates the degradation of interconnected components of regional systems, further complicating expanded reproduction. Territorial development in its universals and logic is no different from other complex social processes, it is probabilistic and cyclical, prone to periodic ups and downs and is embedded in the general processes of market development, which is evident in the information and financial globalization. The unity of strategic goals allows public authorities and economic entities to build and mutually benefit to implement independent tactics of current activities. In this regard, it seems unjustified the supremacy of purely economic assessments in choosing the priorities of territorial development. First of all, the latter circumstance is obvious for territorial administrations, where social and domestic problems are always felt more acutely. It is proposed to divide the goals of state regulation of socio-economic development by functional purpose into a set of measures that shape and ensure the development of: the infrastructure of the national economic complex. These include, first of all: the creation of legislation that promotes the efficient use of national resources, as well as its periodic modernization in accordance with the dynamics of socio-economic exchanges; creation and ensuring the reliable functioning of institutions that guarantee strict compliance with current legislation: first of all — ensuring the freedom of movement of labor, goods and capital between the subjects of national and international law, as well as guarantees of rights; creation and maintenance of functioning of the infrastructure of the national market, including regulation of exchange and stock trade; regulation of national natural monopolies; ensuring the functioning of social security institutions at the national level (education, health care, pensions, social security benefits, culture); establishment of macroeconomic parameters and priorities of national development for the analyzed period; establishment of minimum social standards for this period.

Ключові слова: політика держави, територіальний розвиток, територіальний аспект, правами території, управління територією, глобалізація, пріоритетів розвитку територій.

Key words: state policy, territorial development, territorial aspect, territorial rights, territorial management, globalization, territorial development priorities.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Економічні параметри діяльності господарюючих суб'єктів, що діють в адміністративних межах регіону, по-перше, можна з'єднати за заданим алгоритмом або методології в деяку логічно організовану і однорідно ідентифіковану систему, по-друге, групувати, систематизувати і виробляти з ними розрахункові та аналітичні операції. Тобто в рамках сформульованого підходу "територія розуміється як сукупність просторово збігаються частин соціального, природного і інших потенціалів держави, по відношенню до якої (сукупності) можна виробляти відповідні регулятивні дії як з боку держави, так і з боку органів влади або самоврядування цієї території" [1].

Це дозволяє аналітикам, які планують, і контролюючим органам розглядати мінливі в часі соціальні та економічні відносини на зазначеній території як відносини, що відбуваються на локальному ринку, всередині ізольованої, умовно цілісної системи. Будь-який інший методологічний підхід утруднить ідентифікацію об'єкта аналізу з даною формальною ознакою. Разом з тим, очевидна умовність адміністративних кордонів у рамках єдиного правового і економічного простору України.

Поділ прав і відповідальності, законодавчі і нормотворчі права територіальних утворень, дозволяють останнім впливати на організацію і регулювання внутрішнього, а в багатьох випадках і зовнішнього споживання ресурсів, надають їм (наприклад, в Україні) статус проміжної влади, що володіє особливою функцією регулювання. Тому економічна політика держави завжди містить територіальний аспект, що враховує географічні, національні та економічні особливості кожної наділеною адміністративними та економічними правами території. Так звана регіональна асиметрія в значній мірі спричинена базовими соціально-економічними і географічними умовами. Це стимулює місцеву ініціативу, дозволяючи і заохочуючи використання випадкових переваг. Облік цієї обставини змушує досліджувати територіальний розвиток як феномен, що залежить від узгодженості рішень і дій державної та регіональної влади.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Коротко розглядається дослідження питань теоретичні підходи публічного управління територіальним розвитком в процесі децентралізації влади в Україні

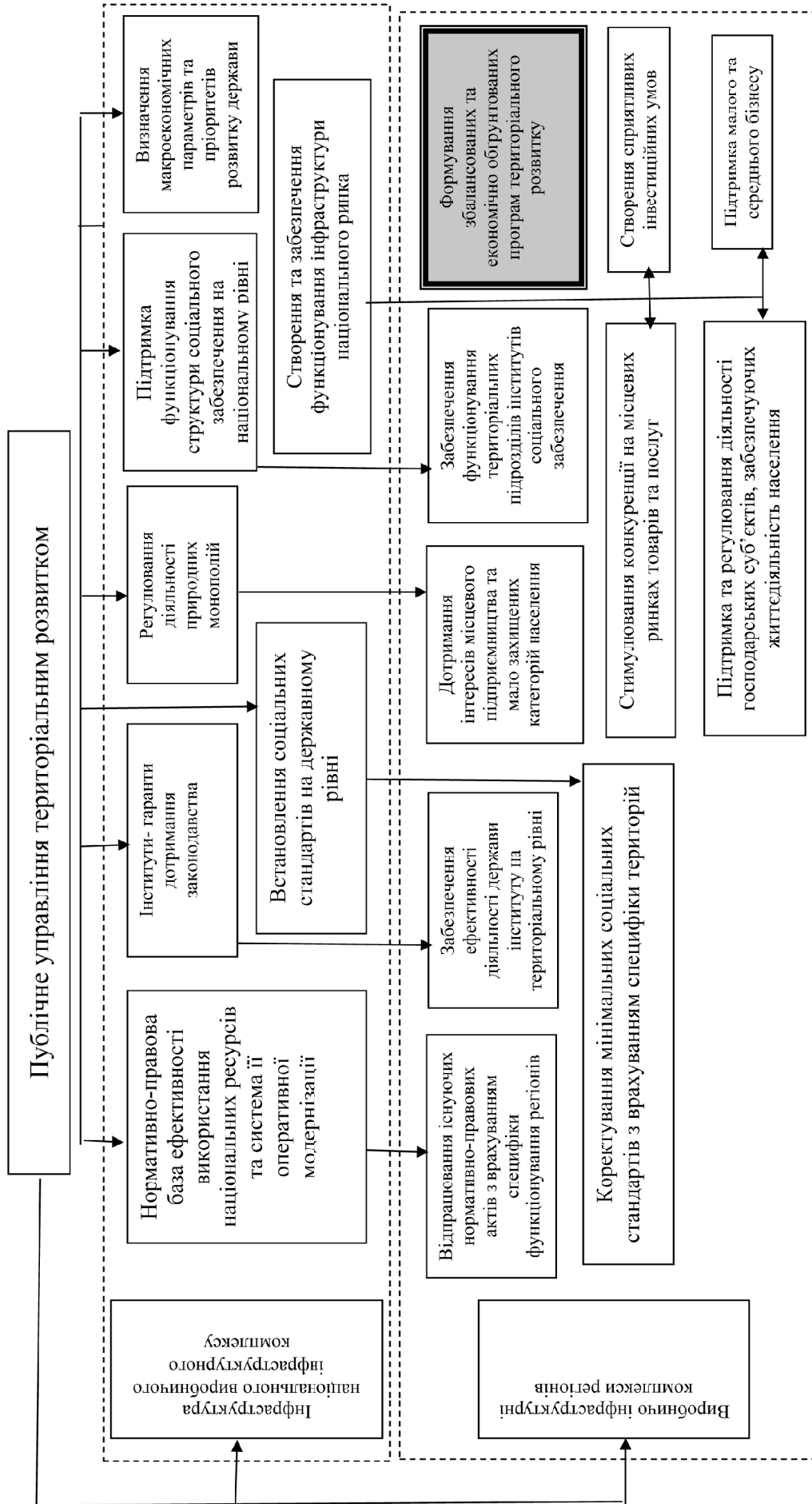

Рис. 1. Комплекс заходів спрямований на реалізацію цілей публічного управління територіальним розвитком

Джерело: розроблено автором.

такими авторами: О. Проніна, О. Костишин, О. Дорош, А. Мартин, А. Третьяк та інші. Попри значну кількість публікацій, місце органів публічної влади в системі публічного управління територіальним розвитком в умовах децентралізації вітчизняною наукою не достатньо досліджене.

МЕТА ДОСЛІДЖЕННЯ

Метою проведеного в поданій статті дослідження є виявлення складових елементів публічного управління територіальним розвитком.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

У рамках викладеного підходу під територіальним розвитком розуміється "такий режим функціонування регіональної системи, який орієнтований на позитивну динаміку параметрів рівня і якості життя населення, забезпечену стійким, збалансованим відтворенням соціального, господарського, ресурсного та екологічного потенціалів території" [2].

Головна турбота територіальних органів влади — щоденне життєзабезпечення і зростання якості життя населення, розширене відтворення соціальної сфери. Соціальна орієнтація управління територією змушує стимулювати господарський розвиток, націлене на стратегічні, а не на поточні цілі. Зростання, що досягається без урахування вимог збалансованого розвитку, ініціює деградацію взаємопов'язаних компонентів регіональних систем, у подальшому ускладнюючи розширене відтворення. Територіальний розвиток у своїх універсалах і логіці не відрізняється від інших складних суспільних процесів, воно ймовірно і циклічно, схильне періодичним підйомів і спадів і вбудовано в загальні процеси розвитку ринку, що наочно проявляється в умовах інформаційної та фінансової глобалізації.

Світовий досвід розвитку не дає достатніх підстав вважати, що "невидима і всесильна рука ринку" самостійно вирішить всі проблеми територіального розвитку України. По-перше, немає часу для еволюційного виховання в економічних агентів традицій ділової довіри і законо-слухняності. По-друге, сучасні засоби осягнення і освоєння чужого досвіду дозволяють скоротити час учнівства. Нарешті, "... вся історія цивілізацій — це і в якійсь мірі історія усвідомлення значущості внутрішньо-регіональних пропорцій і вироблення відповідних регуляторів: від неписаних норм звичаєвого права, що встановлюють правила полювання і рибальства, до сучасного екологічного, земельного, містобудівного та іншого законодавства і реалізують його інститутів" [3, с. 281].

Управління територією передбачає створення режиму господарювання, здатного залучати інвестиції. Єдність стратегічних цілей дозволяє органам державної влади та господарюючих суб'єктів будувати і до взаємної користі реалізовувати самостійну тактику поточної діяльності. У зв'язку з цим представляється мало обґрунтованим верховенство виключно економічних оцінок при виборі пріоритетів розвитку територій. В першу чергу остання обставина очевидно для територіальних органів управління, де завжди гостріше відчувають соціальні та побутові проблеми.

Таким чином, цілі державного регулювання соціально-економічного розвитку за функціональним призна-

ченням умовно можна розділити на комплекс заходів, які формують і забезпечують розвиток (рис. 1):

1) інфраструктури національного народногосподарського комплексу. Сюди передусім входить:

— створення законодавства, що сприяє ефективному використанню національних ресурсів, а також його періодична модернізація відповідно до динаміки соціально-економічних обмінів;

— створення і забезпечення надійного функціонування інститутів, які гарантують неухильне дотримання чинного законодавства: в першу чергу — забезпечення свободи переміщення праці, товарів і капіталу між суб'єктами національного і міжнародного права, а також гарантій прав;

— створення і забезпечення функціонування інфраструктури національного ринку, в тому числі регулювання біржової і фондової торгівлі;

— регулювання діяльності національних природних монополій;

— забезпечення функціонування інститутів соціального забезпечення на національному рівні (освіта, охорона здоров'я, пенсійне забезпечення, соціальне соціальна виплата, культура);

— встановлення макроекономічних параметрів і пріоритетів національного розвитку на аналізований період;

— встановлення мінімальних соціальних стандартів на даний період;

2) народногосподарського комплексу регіонів, яка передбачає:

— відпрацювання нормативно-правових актів, що дозволяють ефективно використовувати місцеві умови для територіального розвитку при дотриманні обмежень, що накладаються національним законодавством і регламентом національного макроекономічного, валютного та митного регулювання [4];

— забезпечення умов надійного функціонування національних інститутів, що діють на території і які гарантують неухильне дотримання національного законодавства;

— забезпечення умов функціонування регіонального ринку, в тому числі формування конкурентного середовища та підтримка місцевого підприємництва;

— регулювання і контроль діяльності регіональних монополій з метою дотримання інтересів місцевого підприємництва та соціально незахищених груп громадян;

— підтримку і регулювання діяльності господарюючих суб'єктів, що забезпечують життєдіяльність населення при стимулюванні конкуренції на місцевих ринках послуг і товарів;

— створення привабливих інвестиційних умов, в тому числі для підприємств, орієнтованих на використання регіональних ресурсів;

— забезпечення функціонування та підтримку територіальних підрозділів національних інститутів соціального забезпечення (освіти, охорони здоров'я, пенсійного забезпечення, соціальної допомоги, культури);

— розробку збалансованих і економічно обґрунтованих програм територіального розвитку, які враховують макроекономічні параметри і пріоритети національного розвитку;

— встановлення та виконання мінімальних соціальних стандартів територій на період, що розглядається.

При поділі прав і відповідальності перед національним законодавством завжди виникає дилема: розширити повноваження територіальних органів управління і, відповідно, надати їм більше джерел для отримання необхідних фінансових ресурсів, одночасно зобов'язавши їх нести більшу відповідальність за стан соціальної сфери, або продовжувати практику, що складається з субсидій, трансфертів і субвенцій. Однак при будь-якій обраній практиці регулювання регіональні органи управління істотно обмежені у виборі інструментів для проведення довгострокової соціально-економічної політики [5, с. 91]. У зв'язку з цим нагальним завданням регіональної економічної політики стає пошук засобів поживлення економіки, де дієвими інструментами можуть стати: використання знаходяться в розпорядженні місцевої влади об'єктів власності, податкові знижки та інші форми створення сприятливого інвестиційного клімату.

Якщо при цьому врахувати, що перерозподіл національного доходу переважно здійснюється в рамках бюджетного циклу, центр по суті набуває жорсткий політичний інструмент впливу на соціально-економічну політику регіонів. Це твердження тим більш актуально в нинішній ситуації, коли багато років в країні фактично безперервно змінюються принципи розподілу джерел доходів між центром і регіонами. У зв'язку з цим вважаємо за доцільне встановлювати базові принципи розподілу функцій і фінансових джерел їх виконання на певний термін, по нашій думки не менше, ніж на п'ять років.

У нинішніх умовах законодавча і виконавча влада повинні акцентуватися на вибудовуванні таких фінансових відносин держави і суспільства, які гарантували б стабільність, відкритість і справедливість. Державне управління повинно переорієнтувати свою економічну політику з підтримки окремих суб'єктів господарювання, секторів економіки або окремих територій на створення інституційного забезпечення, правової системи та інфраструктури, перш за все, інформаційної та інженерної.

Для обґрунтування стратегії соціально-економічного розвитку українського регіону в сучасних умовах слід, як нам представляється, розглянути загалом регіональну політику як систему цілей і завдань органів державної влади з управління розвитком регіонів та механізмів їх реалізації, а також уточнити основні поняття дослідження [6, с. 99].

При цьому слід особливо відзначити, що найважливіші положення теорії регіональних управління були розроблені в працях вітчизняних радянських і зарубіжних вчених ще у другій половині ХХ ст. Безсумнівно, особливості директивно-планової соціалістичної економіки наклали свій відбиток на теоретичні і методологічні дослідження, предметом яких була передусім організація ефективної діяльності союзного Центру з розвитку і розміщення продуктивних сил, економічного районування, оптимізації взаємин між регіонами.

Оскільки в руслі наукового і найбільш прогресивного, територіально-галузевого принципу управління розвиток території безпосередньо було "зав'язано" на

галузеву схему, яка визначається міністерствами і відомствами, а діяльність місцевих органів влади строго координувалася з боку верхніх ешелонів управління, тому вивчення останньої було відсунуто на "другий план".

Також слід особливо підкреслити, що і в перші роки (1991—1996 рр.) Українських мало не як важлива умова здійснення ринкових реформ взагалі. Інститути, які ж у радянській економіці структури і механізми врахування регіональних особливостей при розподілі і організації функціонування ресурсів і виробництв, схеми узгодження галузевих і територіальних інтересів і рішень були втрачені в ході стрімкої реорганізації управлінських структур федерального рівня. Спроби радикальних перетворень, що вживаються і здійснюються з 1991 року, зруйнували фундаментальні основи державного устрою, в тому числі і системи державного управління, що зумовило розлади існуючих механізмів відтворення в соціально-економічних системах.

Управлінська ситуація протягом 90-х років у нашій країні загалом характеризувалася тим, що при номінальному збереженні традиційної для України централізованої ієрархічної управлінської вертикалі сталася практично повна втрата її владних управлінських функцій і можливостей, а це є причиною багатьох конфліктів і протиріч між федеральним центром і регіонами, примушуючи вибудовувати з 2001—2002 рр. нову "вертикаль влади": утворювати сім федеральних округів, вводить у них інститут Повноважних представників Президента України, скасовувати прямі вибори регіональних лідерів, істотно змінювати систему місцевого самоврядування (по суті, проводити місцеву реформу з формуванням місцевих утворень і районів), а в надалі з 2003 р. реально здійснювати процес укрупнення регіонів.

Однак не відпрацьованість механізмів управління, які відповідали б новим політичним і соціально-економічним реаліям, часто паралізує дії органів управління у центрі і на місцях, що змушує по-новому поглянути на концептуальне вибудовування в регіональній політиці України [7, с. 53].

Водночас слід підкреслити, що соціально-економічна політика, в тому числі і регіональна, — це цілі і завдання, переслідувані і вирішуються людьми в зв'язку з їх конкретними інтересами, а також методи, засоби та інститути, за допомогою яких ці інтереси формуються, відстоюються і захищаються.

Отже, регіональна політика — це ціла система намірів, процесів, процедур і дій, яка реалізує інтереси держави щодо регіонів і внутрішні інтереси самих регіонів методами і способами, які враховують природу сучасних регіональних процесів, і яка здійснює все це переважно в структурі між— і внутрішньорегіональних зв'язків.

Справедливо відзначено, що "регіональна політика — це цілісне і самодостатнє ланка політичної основи суспільства, без якого останнім, а також кожна людина зокрема і природне середовище можна лише випадково і без гарантованого успіху існувати на кожній конкретній території, залишаючись" наодинці "з державою, його економічної, зовнішньої, внутрішньої та іншої політикою" [8].

І, відповідно, регіональна політика буде успішною при реальному здійсненні в ній компромісу між регіо-

нальними інтересами держави і місцевими інтересами самих регіонів. У свою чергу об'єднавчою ідеєю і державної, і місцевої регіональної політики може і повинна стати стійкість, стабільність між- і внутрішньорегіональних відносин.

Реальний відмова від регіоналізації загальноекономічної політики, отримання регіонами статусу спричинили за собою зростання значущості для соціально-економічного розвитку регіональної політики територіальних утворень, становлення і швидкий розвиток субнаціональних економічних політик. При цьому одним із значущих чинників збільшення диференціації регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку стала обмежена можливість проведення слаборозвиненими і депресивними регіонами, в числі яких більшість агропромислових, активної регіональної політики.

Не можна не погодитися з О.Д. Рожко, що стверджує, що саме відчутна пропорційність основних параметрів соціально-економічного розвитку всіх регіонів України і територіально-економічних складових є найважливішою умовою збереження цілісності і однорідності країни і, відповідно, умовою подолання наявних відцентрових тенденцій і зняття соціальної напруженості в регіонах [9]. Там же цей автор справедливо констатує, що протягом післяреформених 90-х років ХХ ст. в Україні не просто наростали економічні, соціальні, політичні, морально-духовні проблеми, а й паралельно з ними збільшувався розрив у рівнях розвитку її регіонів, суттєво збільшують ситуацію зі згаданими проблемами у багатьох адміністративно-територіальних і національно-державних утвореннях, провокує нарощення кризових процесів і явищ вже на якісно новому рівні з явним етнічним і національно-конфліктним підтекстом (відтінком, характером). Аномалії територіальної диференціації, перш за все, відчуває населення, яке активно реагує на ускладнилися через неприйнятні регіональних відмінностей умови життя і на відповідні негативні явища (погіршення матеріального становища, безробіття, зростання злочинності, тероризм, беззаконня, кланова корумпованість, настільки типові для регіонів) політичними виступами, або міграцією в більш стабільні краю і області.

Розглянута економічна асиметрія у відносинах федерального центру з різними регіонами, а також заглиблюються відмінності між ними, неможливість подальшого псування ринкових реформ без урахування особливостей розвитку регіонів зумовили пошук інтересу дослідників до регіональної політики, спричинили за собою необхідність подальшого розвитку теорії і практики стратегічного управління територіальним розвитком.

Універсальним, з точки зору обліку різних аспектів і можливості конструктивного використання в регіональному управлінні, на нашу думку, є таке визначення регіональної політики — як системи цілей і завдань органів державної влади щодо управління політичним, економічним і соціальним розвитком регіонів країни, а також механізмів їх реалізації. У такому випадку під предметом регіональної політики мається на увазі просторова організація господарства і умов життєдіяльності населення, що детермінує систему територіальних (просторових) нерівностей.

У вітчизняній економічній літературі склалася стійка традиція в якості об'єкта регіональної політики розглядати регіони як елементи адміністративно-територіальної структури країни. В економічній літературі аналізуються основні види територіального поділу (районування) України: адміністративно-територіальний поділ, проблемне, економічне, а також поділ території країни на регіони.

У найбільш загальному вигляді поняття "регіон" формулюється як певна територія, що відрізняється від інших територій рядом ознак і володіє деякою цілісністю, взаємозв'язком складових її елементів. Термін "район" в даний час використовується головним чином для позначення деяких типів регіонів: адміністративний, внутрішньо, великий економічний район.

Поряд з зазначеним підходом в якості об'єкта розглядається формування і функціонування інших територіальних утворень, межі яких не збігаються з адміністративно-територіальним поділом країни-територіально-промислових комплексів, агломерацій, міській та сільській місцевості та ін.

У сучасних теоріях регіон досліджується як багатофункціональна і багатоаспектна система. Так, академік А.Г. Гранберг виділяє чотири її парадигми: "регіон — квазідержава"; "Регіон — квазікорпорація"; "Регіон-ринок"; "Регіон — соціум".

Особливо важливим є відзначити, що оскільки економічна влада сконцентрована на державному рівні, остільки, природно, ядром регіональної політики виступає її державний рівень. Державна регіональна політика являє собою певний просторовий зріз єдиної макроекономічної політики, що проводиться в країні. На відміну від інших її різновидів (інвестиційно-структурної, кредитно-грошової, податково-бюджетної та ін.) Регіональна політика не має настільки чітких контурів і не настільки цілісна. Її "видима" частина знаходить свій вияв у територіальних розділах програм соціально-економічного розвитку країни та адресних заходів підтримки центром конкретних територій. Поряд з цим, основу регіональної політики становить латентна і більш значуща її частина, що представляє собою просторові аспекти різних видів політик, що не мають певної "територіальної прив'язки", але які надають на соціально-економічний розвиток територіальних систем істотний вплив.

ВИСНОВКИ

Такий "розмитий" і "збірний" характер державної регіональної політики суттєво ускладнює її вивчення і породжує численні дискусії про ступінь самодостатності тих чи інших регіонів, про параметри їх соціально-економічного потенціалу і про визначення оптимальних шляхів його розвитку.

Зміст і суть регіональної політики і її ефективність визначаються виключно взаємодією держави та регіонів. Регіональна соціально-економічна політика формується як результуюча взаємовпливу державної регіональної політики і регіональної політики, в найбільшій мірі відображає реальну практику управління територією і орієнтована на побудову ефективної системи взаємодії державних, регіональних і місцевих органів влади з метою забезпечення соціально-економічного

розвитку як країни загалом, так і регіонів. За наведеною схемою можна переконатися, що ефективна регіональна соціально-економічна політика базується на використанні механізмів, що забезпечують самодостатнє соціально-економічний розвиток регіону, а динамічна рівновага між інтересами держави і регіонів досягається збереженням його цілісності, забезпеченням єдиного економічного простору і відповідними інтересами регіонів у формуванні конкурентоспроможної економіки, забезпеченні прийнятних умов життя населення.

Література:

1. Про Національну безпеку України. Закон України від 15 серпня 2020 р. № 2469VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/>
2. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 14 вересня 2020 року "Про Стратегію національної безпеки України". Указ Президента України № 392/2020. URL: <https://www.president.gov.ua/>
3. Тимечко І. Територіальна громада у транскордонному просторі: чинники, закономірності, пріоритет розвитку: монографія. Львів: "ДУ Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долішнього НАН України". 2019. 444 с.
4. Дічек О.І. Економічна безпека регіонів — складова системи національної безпеки. Вчені записки Університету "КРОК". 2013. Вип. 33. URL: <http://www.irbisnbuv.gov.ua/>
5. Повзун Д.І. Економічна безпека регіону як складова національної безпеки України. Економіка та держава. 2020. № 8. С. 89—94.
6. Бак Н.А. Фінансова безпека територіальних громад в Україні: сутність, структурні складові, загрози. Світ фінансів. 2019. № 1 (58). С. 98—110.
7. Залізко В.Д. Економічна безпека сільських територій: сутність поняття, структура, функції. Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2013. № 1. С. 49—56.
8. Білик Р.Р. Забезпечення економічної безпеки на рівні територіальної громади: принципи, підходи, критерії. Економіка. Управління. Інновації. 2015. Вип. № 3 (15). URL: <https://www.irbisnbuv.gov.ua>
9. Рожко О.Д. Грошово-кредитна безпека України та шляхи її забезпечення. Міжнародний науковий журнал "Інтернаука". 2017. № 2 (24). URL: <https://www.irbisnbuv.gov.ua>

References:

1. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020), The Law of Ukraine "On the National Security of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2469-19#Text> (Accessed 05 Jun 2021)
2. President of Ukraine (2020), Decree "On the decision of the National Security and Defense Council of Ukraine of September 14, 2020 "On the National Security Strategy of Ukraine", available at: <https://www.president.gov.ua/documents/392202035037> (Accessed 05 Jun 2021).
3. Tymechko, I. (2019), Terytorial'na hromada u transkordonnomu prostori: chynnyky, zakonirnosti, priorytet rozvytku [Territorial community in crossborder space: factors, patterns, priority of development], DU Instytut rehional'nykh doslidzhen' imeni M.I. Dolishn'oho NAN Ukrainy, L'viv, Ukraine.

4. Dichek, O.I. (2013), "Economic security of regions a component of the national security system", Vcheni zapysky Universytetu "KROK", vol. 33, pp. 24—33.

5. Povzun, D.I. (2020), "Economic security of the region as a component of national security of Ukraine", Ekonomika ta derzhava, vol. 8, pp. 89—94.

6. Bak, N.A. (2019), "Financial security of territorial communities in Ukraine: essence, structural components, threats", World of finance, vol. 1 (58), pp. 98—110.

7. Zalizko, V.D. (2013), "Economic security of rural areas: the essence of the concept, structure, functions", Naukovyj visnyk L'viv'skoho derzhavnogo universytetu vnutrishnikh sprav, vol. 1, pp. 49—56.

8. Bilyk, R.R. (2015), "Ensuring economic security at the level of the territorial community: principles, approaches, criteria", Economy. Management. Innovation, vol. 3 (15), pp. 26—34.

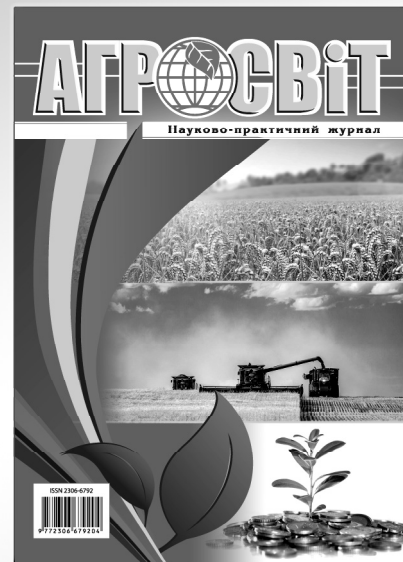
9. Rozhko, O.D. (2017), "Monetary security of Ukraine and ways to ensure it", International scientific journal "Internauka". Series: "Economic Sciences", vol. 2 (24), pp. 57—59.

Стаття надійшла до редакції 05.09.2021 р.

АГРОСВІТ

www.agrosvit.info

Передплатний індекс: 23847

Виходить 24 рази на рік

Журнал включено до переліку наукових фахових видань України з ЕКОНОМІЧНИХ НАУК (Категорія «Б»)

Спеціальності – 051, 071, 072, 073, 075, 076, 292